Prima instanţă: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. Dan Sîrbu)
Dosarul nr. 2a-1075/25
(2-24130319-02-2a-20032025)

D E C I Z I E

18 martie 2026 mun. Chişinău

Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Centru în componenţa:
Preşedintele şedinţei, judecătorul Ana Panov
Judecătorii Svetlana Vîșcu și Elena Bolocan
Grefier Tinca Zagorodnîi

examinând în ordine de apel, în şedinţă publică, cererea de apel declarată de apelantul Valeriu Guștiuc și cererea de apel declarată de apelantul Ministerul Justiției al Republicii Moldova, împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 10 ianuarie 2025, adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Valeriu Guștiuc împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei de examinare a contestației împotriva procesului-verbal cu privire la contravenție nr. 963/18 și asupra deciziei de sancționare, întocmite pentru comiterea contravenției prevăzute de art. 287, alin. (10) Cod contravențional de către Biroul Vamal, precum și repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare,-

a c o n s t a t a t:

Pretenţiile reclamantului:

1. La 14 noiembrie 2024, reclamantul Valeriu Guștiuc, reprezentat de avocatul Ghenadie Danciuc, a depus o cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la examinare în termen rezonabil a cauzei de examinare a contestației lui Valeriu Guștiuc împotriva procesului-verbal cu privire la contravenție nr. 963/18 și asupra deciziei de sancționare, întocmite pentru comiterea contravenției prevăzute la art. 287 alin. (10) Cod contravențional de către Biroul Vamal, precum și încasarea prejudiciului moral în sumă de 200.000,00 lei cauzat lui Valeriu Guștiuc.

În susținerea cererii de chemare în judecată s-a indicat că la 22 iunie 2018, Valeriu Guștiuc a contestat procesul verbal cu privire la contravenție nr. 963/18 și deciziei

de sancționare, pentru comiterea contravenției prevăzute la art. 287 alin. (10) Cod Contravențional, întocmite a Biroului Vamal Centru.
Indică că referitor la 1. Dosar nr. 5r-179/18 (12-5r-43308-27062018). Contestația a fost înregistrată în judecătoria Chișinău, sediul Central, la 26.06.2018, fiindu-i atribuit numărul 5r-179/18, iar la 27 iunie 2018, fiind repartizată judecătorului Octavian Dvornic. La 28 iunie 2018, instanța de judecată a stabilit prima ședința de judecată pentru data de 9 iulie 2018. La 9 iulie 2018, în ședința de judecată, s-au prezentat contravenientul și agentul constatator. Ședința de judecată s-a amânat pentru data de 2 august 2024, la cererea contravenientului pentru a-i acorda avocatului dreptul de a face cunoștință cu materialele cauzei. La 1 august 2018, în ședința de judecată, instanța de judecată a dispus a anexa la materialele cauzei a cererii suplimentare la contestația depusă, prin care contravenientul a solicitat anularea proceselor-verbale (rapoartelor) din 25 aprilie 2018 și 24 aprilie 2018, 11 mai 2018, 8 mai 2018, întocmite de colaboratorii vamali Vadim Velichii, Sergiu Bolbocean, Vladimir Utchin, de ridicat facturile care sunt anexate la dosar de Vadim Velichii inspector superior a biroului vamal centru care nu corespund realității, de anexat facturile a 5 persoane în sumă de 5912,63 lei la dosarul contravențional a lui Valeriu Guștiuc, de încasat prejudiciul material cauzat în sumă de 3500 lei de la Serviciul Vamal, de încasat prejudiciul moral în sumă de 10 mii lei în beneficiul lui Valeriu Guștiuc, de a întoarce marfa ridicată ilegal și neîntemeiat în baza procesului verbal întocmit de Vadim Velichii în data de 24 aprilie 2018 la 5 persoane în baza facturii. De asemenea, instanța a dispus anexarea la materialele cauzei a referinței agentului constatator, prin care a solicitat respingerea contestației. Instanța a trecut la examinarea cauzei în fond, fiind audiat Valeriu Guștiuc. Fiind înaintat demers de către contravenient privind audierea martorilor Găină Jorj, Aliona Druță, Irina Șeremet, Adrian Bîlici, care sunt stăpânii de fapt a mărfii ridicate de către agentul constatator, pentru care a fost sancționat Valeriu Guștiuc. Instanța de judecată a respins demersul contravenientului. În ședința de judecată a fost audiat reprezentantul agentului constatator Iurie Gamurari. Instanța a cercetat materialele cauzei. Ședința de judecată a fost întreruptă pentru data de 15 august 2018, la cererea contravenientului, pentru a prezenta careva înscrisuri - bonul care confirmă că au fost ridicate toate mărfurile.
Relevă că, la 15 august 2018, în ședința de judecată, instanța de judecată a admis demersul contravenientului privind anexarea la materialele cauzei a înscrisurilor - bonul care confirmă că au fost ridicate toate mărfurile. Totodată, a fost solicitat repetat de către contravenient audierea martorilor Jorj Găină, Druță Aliona, Șeremet Irina, Bîlici Adrian. Instanța de judecată a admis cererea contravenientului pentru audierea martorilor indicați. Ședința de judecată a fost întreruptă pentru data de 20 noiembrie 2018.

Indică că, la 20 noiembrie 2018, în ședință de judecată, instanța de judecată a admis cererea contravenientului prin care a solicitat un termen suplimentar pentru a asigura prezența martorilor solicitați spre audiere. În ședință de judecată a fost audiat martorul Gîscă Alexandru. La data de 20 noiembrie 2018, contravenientul a înaintat demers privind audierea în calitate de martor a cet. Velichii Vadim, Sergiu Bolboceanu. Dat fiind faptul că termenul preconizat pentru ședință a expirat instanța de judecată a anunțat întrerupere până la data de 21 decembrie 2018.
La 21 decembrie 2018, în ședința de judecată, s-a audiat martorul Druță Aliona, Șeremet Maria. Instanța de judecată a anunțat întrerupere până la data de 12 martie 2019 pentru audierea martorilor rămași și a decide asupra demersului contravenientului privind audierea în calitate de martor a cet. Velichii Vadim, Bolboceanu Sergiu. Ședința de judecată a fost întreruptă până la data de 12 martie 2019.
La 12 martie 2019, în ședință de judecată, a fost audiat martorul Bolboceanu Sergiu, Mihalache Nicolae, Velichii Vadim. Instanța a finalizat cercetarea judecătorească, a trecut la dezbateri judiciare și a anunțat întrerupere pentru pronunțarea hotărârii până la data de 9 aprilie 2019. La 9 aprilie 2019, instanța de judecată a pronunțat hotărârea.
Respectiv, prin hotărârea judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 9 aprilie 2019, s-a dispus a admite parțial contestația depusă de către Valeriu Guștiuc prin care a confisca din contul contravenientului Valeriu Guștiuc, în folosul statului, contravaloarea lotului de marfa confiscat, estimat conform raportului de evaluare din 11 mai 2018, în sumă de 21608 lei. În rest, decizia se menține fără modificări.
Astfel, reclamantul menționează în cerere că de către judecătorul Octavian Dvornic a fost încălcat termenul rezonabil de examinare a cauzei, din data de 27 iunie 2018 până la 24 aprilie 2019 (10 luni), fiind convocate 7 ședințe de judecată, durata dintre ședințe de judecată a fost de până la 3 luni, într-o cauza contravențională care nu este una complexă.
Indică că, la 18 aprilie 2019, de către agentul constatator a fost contestată cu recurs la Curtea de Apel Chișinău, hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 9 aprilie 2019.
La 24 aprilie 2019, de către contravenientul Valeriu Guștiuc a fost declarat recurs împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 9 aprilie 2019.
Indică că referitor la 2. Dosar nr. 4r-1788/2019, Curtea de Apel Chișinău. La 20 iunie 2019, peste 2 luni de la depunerea recursului, cauza a fost înregistrată la Curtea de Apel Chișinău, cu nr. 4r-1788/2019. Iar cauza a fost repartizată judecătorului Gheorghe Iovu. La 2 septembrie 2019, cauza a fost repartizată judecătorului Bulhac Ion. La 12 septembrie 2019 a fost stabilită prima ședință de judecată.

La 12 septembrie 2019, prin decizia Curții de Apel Chișinău, s-a dispus admiterea recursurilor declarate, s-a casat hotărârea judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 9 aprilie 2019, fiind remisă la rejudecare în prima instanță, în alt complet de judecată. Astfel, reclamantul indică că de către instanțele de judecată a fost încălcat termenul rezonabil de examinare a cauzei prin transmiterea și înregistrarea cauzei în Curtea de Apel Chișinău după 2 luni de la depunerea recursului.
Totodată, reclamantul menționează că de către instanța de recurs a fost încălcat termenul rezonabil de examinare a cauzei, de la 20 iunie 2019 până la 12 septembrie 2019 (3 luni), iar ședința de judecată a fost stabilită încă peste 3 luni care este un termen de justificat de mare pentru examinarea cauzei contravenționale care nu este una complexă, în instanța de recurs părțile s-au prezentat. De asemenea, reclamantul conchide că instanța de apel a constatat la hotărârea judecătorească încălcări esențiale la adoptarea soluției, nefiind dată o apreciere a probelor și nu a elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei.
Indică că referitor la 3. Dosar nr. 5r-3130/19 (4-18166432-12-5r-24102019). La 25 octombrie 2019, peste o lună de la pronunțarea deciziei în instanța de recurs, cauza a fost înregistrată în Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana cu nr. 5r-3130/19, fiind repartizată judecătorului Roman Mazureț. Prima ședință de judecată a fost numită pentru data de 9 decembrie 2019. La 9 decembrie 2019, de către contravenient a fost depusă o cerere de accelerare a examinării cauzei.
Indică că, la 9 decembrie 2019, ședința de judecată a fost amânată, la cererea apărătorului, pentru prezentarea mandatului avocatului, pentru data de 14 decembrie 2019. La 14 decembrie 2019, conform procesului-verbal, ședința de judecată a fost amânată, la cererea reprezentantului agentului constatator, pentru luarea cunoștință cu cauza, pentru data de 19 decembrie 2024.
La 19 decembrie 2019, conform procesului-verbal, ședința de judecată a fost amânată, din motivul neprezentării petiționarului, pentru data de 24 ianuarie 2020.
La 24 ianuarie 2020, ședința de judecată a fost anulată din motivul că judecătorul se află în concediu medical. Următoarea ședință de judecată a fost stabilită pentru data de 20 martie 2020.
Relevă că, la 20 martie 2020 ședința de judecată a fost anulată din motivul dispoziției nr. 12, din 13 martie 2020, emisă de către președintele Judecătoriei. Următoarea ședință de judecată a fost stabilită pentru data de 19 mai 2020.
La 19 mai 2020, ședința de judecată a fost anulată din motivul dispoziției nr. 12, din 13 martie 2020, emisă de către președintele Judecătoriei. Următoarea ședință de judecată a fost stabilită pentru data de 31 iulie 2020.
La 31 iulie 2020, în ședința de judecată, instanța de judecată a amânat ședința pentru data de 18 august 2020, la cererea petiționarului, din motivul neprezentării avocatului.

La 18 august 2020, în ședința de judecată, instanța de judecată a audiat contravenientul, agentul constatator, a cercetat materialele cauzei, a finisat cercetarea judecătorească, fiind ascultate dezbaterile judiciare, ședința fiind întreruptă până pe data de 25 august 2020 pentru deliberarea și pronunțarea încheierii. La data de 25 august 2020, instanța de judecată a pronunțat hotărârea.
Indică că, prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 25 august 2020, s-a dispus a admite contestația depusă, s-a încetat procesul contravențional inițiat în privința lui Valeriu Guștiuc din motivul lipsei faptului contravenției, s-a anulat decizia de sancționare, corpurile delicte se restituie proprietarului Valeriu Guștiuc.
Astfel, reclamantul menționează că judecătorul Roman Mazureț a încălcat termenul rezonabil de examinare a cauzei, din data de 25 octombrie 2019 până la data de 25 august 2020 (adică mai mult de 10 luni), fiind convocate 9 ședințe de judecată, prima ședință de judecată a fost stabilită peste o lună de la data repartizării cauzei, ședințele de judecată au fost anulate, amânate sau întrepunte pe o perioadă îndelungată de timp (până la 2 luni), ședințele nefiind lucrative (inclusiv din motive independente de comportamentul părților din motivul lipsei instanței de judecată sau în baza dispoziției președintelui instanței), cauza a fost numită spre examinare peste o lună, după repartizare judecătorului, iar ședințe de judecată nu au fost lucrative.
În acest sens, reclamantul indică faptul că cauza nu era una complexă, mai ales că a fost restituită de către instanța de recurs pentru corectarea erorilor admise, probele au fost administrate anterior și nu s-a cerut administrarea de noi probe. Cererea de accelerare a procesului contravențional nu a fost admisă de către instanța de judecată.
La 4 septembrie 2020, agentul constatator a contestat cu recurs hotărârea judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 25 august 2020.
Indică că referitor la 4. Dosar nr. 4r-2124/2020, Curtea de Apel Chișinău. La 5 octombrie 2020, după o lună de la depunerea recursului, cauza a fost înregistrată la Curtea de Apel Chișinău, cu nr. 4r-2124/20, fiind repartizată judecătorului Ghenadie Morozan.
La 20 octombrie 2020, prin decizia Curții de Apel Chișinău, s-a dispus a admite recursul declarat de agentul constatator, cu dispunerea rejudecării cauzei de către prima instanță, în alt complet de judecată. Astfel, reclamantul afirmă că de către instanțele de judecată a fost încălcat termenul rezonabil de examinare a cauzei prin transmiterea și înregistrarea cauzei în Curtea de Apel Chișinău după 1 lună de la depunerea recursului, iar ședința de judecată pentru examinare a recursului s-a stabilit peste 1 lună.
Indică că referitor la 5. Dosar nr. 5r-4169/2020 (4-18166432-12-5r-03112020). La 3 noiembrie 2020, peste o lună de la pronunțarea deciziei în instanța de recurs, cauza a fost înregistrată la judecătoria Chișinău, cu nr. 5r-4169/2020, fiind

repartizată judecătorului Dorin Munteanu. Prima ședință de judecată a fost stabilită pentru data de 9 februarie 2021.
La 9 februarie 2021, ședința de judecată a fost amânată din motivul neprezentării contravenientului/petiționarului, pentru data de 14 mai 2021.
La 14 mai 2021, în ședința de judecată, instanța de judecată a audiat contravenientul, agentul constatator, fiind cercetate materialele cauzei, ședința de judecată a fost amânată, la solicitarea contravenientului, pentru pregătirea de dezbateri judiciare, pentru 28 septembrie 2021.
La 28 septembrie 2021, în ședință de judecată, instanța de judecată nu a admis cererea contravenientului/petiționarului privind prezentarea de noi probe din motivul că este la etapa dezbaterilor judiciare. Instanța de judecată a ascultat dezbaterile judiciare, ședința de judecată fiind amânată pentru data de 5 octombrie 2021 pentru pronunțarea hotărârii. La 5 octombrie 2021, instanța de judecată a pronunțat hotărârea.
Prin hotărârea judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 5 octombrie 2021, s-a dispus admiterea contestației lui Valeriu Guștiuc, s-a anulat procesul verbal cu privire la contravenție nr. 963/18 din 7 iunie 2018, emis de serviciul vamal și decizia de sancționare, s-a încetat procesul, corpurile delicte se restituie posesorului Valeriu Guștiuc. Astfel, reclamantul menționează în cerere că de către judecătorul Dorin Munteanu a fost încălcat termenul rezonabil de examinare a cauzei, din data de 3 noiembrie 2020 până la data de 5 octombrie 2021 (de 11 luni), în total au fost convocate 4 ședințe de judecată, ședințele de judecată au fost amânate pe o perioadă îndelungată (până la 4 luni), într-o cauză care nu este complexă, iar probe noi nu au fost administrate.
Relevă că, la 12 octombrie 2021, agentul constatator a contestat cu recurs hotărârea judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 5 octombrie 2021.
Indică că referitor la 6. Dosar nr. 4r-3156/2021, Curtea de Apel Chișinău. La 8 noiembrie 2021, peste 1 lună de la depunerea recursului, cauza a fost înregistrată în Curtea de Apel Chișinău, cu nr. 4r-3156/21, fiind repartizată judecătorului Silvia Cecan. La 12 ianuarie 2022, cauza a fost redistribuită judecătorului Alexandru Gafton.
La 31 martie 2022, prin decizia Curții de Apel Chișinău, s-a dispus admiterea recursului declarat de către agentul constatator, s-a casat hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 5 octombrie 2021, cu dispunerea rejudecării cauzei de către prima instanță, de către un alt complet de judecată. Astfel, reclamantul indică în cerere că de către instanțele de judecată a fost încălcat termenul rezonabil de examinare a cauzei prin transmiterea și înregistrarea cauzei în Curtea de Apel Chișinău după 1 lună de la depunerea recursului. În instanța de recurs ședința de judecată a fost stabilită peste 4 luni de la primirea cauzei spre examinare, a fost stabilită o singură ședință de judecată.

Indică că referitor la 7. Dosar nr. 5r-3462/2022 (4-18166432-12-5r-30052022). La 30 mai 2022, peste 2 luni de la pronunțarea deciziei de către instanța de recurs, cauza a fost înregistrată în Judecătoria Chișinău, cu nr. 5r-3462/2022, judecător Cristina Cheptea, prima ședință fiind stabilită pentru data de 24 iunie 2022. La 16 mai 2023 cauza a fost redistribuită judecătorului Angela Catană.
La 24 iunie 2022, în ședința de judecată, instanța de judecată a audiat contravenientul, agentul constatator. Din motivul expirări timpului preconizat ședința de judecată s-a întrerupt până la data de 20 iulie 2022.
La 20 iulie 2022, în ședința de judecată, instanța de judecată a cercetat materialele cauzei, fiind încheiată cercetarea judecătorească, s-au ascultat dezbaterile judiciare, fiind pronunțată hotărârea judecătorească.
Indică că, prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 20 iulie 2022, s-a dispus a respinge contestația depusă de către Valeriu Guștiuc.
La 3 august 2022, petiționarul/contravenientul a contestat cu recurs la Curtea de Apel Chișinău, hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 20 iulie 2022.
Indică că referitor la 8. Dosar nr. 4r-4230/2022, Curtea de Apel Chișinău. La 8 august 2022, cauza a fost înregistrată la Curtea de Apel Chișinău, cu nr. 4r-4230/2022, fiind repartizată judecătorului Silvia Gîrbu.
La 8 decembrie 2022, prin decizia Curții de Apel Chișinău, s-a dispus a admite recursul lui Valeriu Guștiuc, casarea hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 20 iulie 2022, cu trimiterea cauzei la o nouă judecare.
Astfel, reclamantul menționează în cerere că de către instanțele de recurs a fost încălcat termenul rezonabil de examinare a cauzei de la 8 august 2022 până la 8 decembrie 2022 (4 luni), a fost stabilită o singură ședință de judecată într-o cauză care nu era complexă, fiind anterior examinată de instanța de recurs și restituită la prima instanță pentru înlăturarea încălcărilor depistate.
Indică că referitor la 9. Dosar nr. 5r-1005/23 (4-18166432-12-5r-15022023). La 15 februarie 2023, peste 2 luni de la pronunțarea deciziei de instanța de recurs, cauza a fost înregistrată la Judecătoria Chișinău, cu nr. 5r-1005/23, fiind repartizată judecătorului Natalia Clevada, prima ședință de judecată fiind stabilită pentru 29 mai 2023.
Relevă că, la 16 mai 2023, cauza a fost redistribuită judecătorului Angela Catană, ședința de judecată fiind stabilită pentru data de 15 august 2023.
La 6 iunie 2023, petiționarul Valeriu Guștiuc a depus o cerere de accelerare a examinării cauzei.
Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 7 iunie 2023, s-a respins cererea depusă de Valeriu Guștiuc cu privire la accelerarea examinării cauzei contravenționale. Ședința de judecată din 15 august 2023 a fost anulată din motivul că judecătorul se află în concediu medical, următoarea ședință de judecată a fost stabilită pentru data de 23 august 2023.

Ședința de judecată din 23 august 2023 a fost anulată din motivul că judecătorul se află în concediu medical, următoarea ședință de judecată a fost stabilită pentru data de 18 septembrie 2023.
La 28 septembrie 2023, în ședință de judecată, instanța de judecată a audiat petiționarul/contravenientul Valeriu Guștiuc, a cercetat materialele cauzei, a ascultat dezbaterile judiciare și a amânat pronunțarea hotărârii pentru data de 6 octombrie 2023. La 6 octombrie 2023, instanța de judecată a pronunțat hotărârea.
Prin hotărârea judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 6 octombrie 2023, s-a dispus respingerea contestației lui Valeriu Guștiuc, ca neîntemeiată. Astfel, reclamantul menționează că de către instanța de judecată a fost încălcat termenul rezonabil de examinare a cauzei, din data de 15 februarie 2023 până la data de 6 octombrie 2023 (de 8 luni), în total au fost convocate 4 ședințe de judecată, de la data de 15 februarie 2023 până la 15 august 2023 nu a fost convocată nicio ședință de judecată, 2 ședințe de judecată au fost anulate din motivul lipsei instanței de judecată într-o cauză care nu este complexă, iar probe noi nu au fost administrate.
La 20 octombrie 2023, petiționarul/contravenientul a contestat cu recurs, la Curtea de Apel Chișinău hotărârea judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 6 octombrie 2023.
Indică că referitor la 10. Dosar nr. 4r-4662/2023, Curtea de Apel Chișinău. La 4 decembrie 2023, peste 2 luni de la depunerea recursului, cauza a fost înregistrată în Curtea de Apel Chișinău, cu nr. 4r-4662/23, fiind repartizată judecătorului Oxana Robu.
La 10 iulie 2024, prin decizia Curții de Apel Chișinău, s-a decis a respinge recursul împotriva judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 6 octombrie 2023, cu menținerea hotărârii fără modificări. Astfel, reclamantul afirmă că de către instanțele de recurs a fost încălcat termenul rezonabil de examinare a cauzei. De la 4 decembrie 2023 până la 10 iulie 2024 (7 luni), a fost stabilită o singură ședință de judecată într-o cauză care nu era complexă, fiind anterior examinată de instanța de recurs și restituită la prima instanță pentru înlăturarea încălcărilor depistate.
În concluzie, reclamantul menționează că examinarea contestației lui Valeriu Guștiuc a durat 6 ani (de la 22 iunie 2018 până la 10 iulie 2024).
În baza celor expuse, reclamantul consideră că a fost încălcat termenul rezonabil de examinare a cauzei contravenționale, prevăzut de legislația în vigoare.
De asemenea, reclamantul menționează că CtEDO în jurisprudența sa a reiterat că caracterul rezonabil a duratei procedurilor trebuie să fie apreciată în lumina circumstanțelor cauzei și cu referire la următoarele criterii: complexitatea cauzei, comportamentul reclamantului și autorităților, și care era interesul reclamantului în litigiu. În ceea ce privește complexitatea cauzei, reclamantul notează că procedura în cauză s-a referit la contestația unui proces verbal cu privire la contravenție, care au necesitat audierea contravenientului, agentului constatator și a martorului care s-

a finisat cu hotărârea judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 9 aprilie 2019, după care alte probe nu au fost administrate și nu erau necesare pentru rejudecarea cauzei.
În speță, reclamantul atestă că ședințele de judecătorești au fost programate la intervale lungi de timp, iar datorită faptului remiterii în mod repetat a cauzei la rejudecare, perioada de aflare a cauzei pe rol până la pronunțarea soluției definitive și irevocabile se prezintă a fi excesivă.
Totodată, reclamantul menționează în cerere că potrivit jurisprudenței CtEDO, complexitatea cauzei scade odată cauza este revizuită și trimisă la rejudecare, iar atunci când procedurile sunt redeschise, instanțele judecătorești trebuie să dea dovadă de o diligență deosebită pentru a asigura finalizarea cât mai rapidă a acestor proceduri (*Deservire SRL vs Moldova, Mazepa vs Moldova*). Când un caz este redeschis în mod repetat sau se remite de la o instanță la alta, Curtea tinde să-l considere drept o circumstanță agravantă serioasă care poate genera o încălcare, chiar dacă durata generală a procedurii nu pare excesivă (*Svetlana Orlova c. Rusiei, §§42-52*).
Susține că, în perioada supusă analizei, reclamantul indică că comportamentul acestuia nu datorează o încălcare a termenului rezonabil de examinare a cauzei deoarece, la fel ca și ceilalți participanți, s-a folosit de drepturile procedurale înaintând cereri și demersuri, ședințele de judecată au fost amânate mai mult din cauza lipsei instanței de judecată sau a agentului constatator, schimbarea completului de judecată și redistribuirea cauzei.
În circumstanțele speței, reclamantul afirmă că autoritatea responsabilă de asigurarea unui proces echitabil este statul Republica Moldova, care nu a întreprins toate măsurile necesare în vederea judecătorii cauzei în termen restrânși, în consecință Valeriu Guștiuc nu a putut beneficia de toate garanțiile unui proces echitabil care are ca scop înlăturarea incertitudinii în care se găsesc părțile prin restabilirea, cât mai curând posibil, a drepturilor încălcate și prin restabilirea legalității, care trebuie să guverneze toate raporturile juridice într-un stat de drept.
În drept, acțiunea reclamantului Valeriu Guștiuc este întemeiată în baza art. 6 par. 1 al Convenției Europene a Drepturilor Omului, în baza prevederilor art. 2 alin. (6), art. 3 alin. (2), art. 4 alin. (1) din Legea nr. 87/2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, în baza articolelor 5, 27, 55, 56, 59, 60, 67, 183, 186, 238 Cod de procedură civilă, precum și în baza articolelor 1998, 2036, 2037 Cod Civil.

Poziția instanței de fond:

2. Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 10 ianuarie 2025, s-a admis parțial acțiunea. S-a constatat încălcat dreptul reclamantului Valeriu

Guștiuc la examinarea în termen rezonabil a cauzei de examinare a contestației împotriva procesului-verbal cu privire la contravenție nr. 963/18 și asupra deciziei de sancționare, întocmite pentru comiterea contravenției prevăzute de art. 287, alin. (10) Cod contravențional de către Biroul Vamal. S-a încasat din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, în beneficiul reclamantului Valeriu Guștiuc, suma de 20.000,00 lei cu titlu de prejudiciu moral pentru încălcarea dreptului la examinare în termen rezonabil a cauzei de examinare a contestației împotriva procesului-verbal cu privire la contravenție nr. 963/18 și asupra deciziei de sancționare, întocmite pentru comiterea contravenției prevăzute de art. 287, alin. (10) Cod contravențional de către Biroul Vamal. În rest, pretențiile reclamantului Valeriu Guștiuc, s-au respins ca neîntemeiate.

Solicitarea apelantului:

3. Nefiind de acord cu soluția primei instanţe, la 15 ianuarie 2025, **apelantul Ministerul Justiției al Republicii Moldova**, reprezentat de Constantin Cachița, conform procurii nr. 15 din 17 februarie 2023, a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 10 ianuarie 2025, solicitând admiterea cererii de apel, casarea hotărârii instanței de fond, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii. A indicat că, motivele de fapt şi de drept vor fi prezentate suplimentar după ce va lua cunoştinţă cu hotărârea motivată, rezervându-și dreptul la apel suplimentar. Iar la 27 ianuarie 2025, reprezentantul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Daniel Pantea, în temeiul procurii nr. 50 din 29 mai 2024, a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 10 ianuarie 2025, solicitând admiterea cererii de apel, casarea hotărârii instanței de fond, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii. A indicat că, motivele de fapt şi de drept vor fi prezentate suplimentar după ce va lua cunoştinţă cu hotărârea motivată, rezervându-și dreptul la apel suplimentar.
4. La fel, nefiind de acord cu soluția primei instanţe, la 27 ianuarie 2025, **apelantul Valeriu Guștiuc, reprezentat de avocatul Ghenadie Danciuc**, a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 10 ianuarie 2025, solicitând admiterea cererii de apel, casarea parțială a hotărârii instanței de fond, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.
5. Potrivit fișei de repartizare a dosarului, cauza civilă a fost repartizată spre examinare în ordine de apel, judecătorului Ala Malîi în mod automat-aleatoriu la 20 martie 2025.

6. Prin încheierea Curții de Apel Centru din 17 aprilie 2025, nu s-a dat curs cererilor de apel, fiind acordat un termen de 10 zile pentru înlăturarea neajunsurilor.
7. La 12 mai 2025, apelantul Valeriu Guștiuc, reprezentat de avocatul Ghenadie Danciuc, a prezentat cererea de apel motivată.
8. Potrivit fișei de repartizare repetată a dosarului, în temeiul încheierii din 30 iunie 2025, cauza civilă a fost repartizată spre examinare în ordine de apel, judecătorului Ana Panov în mod automat-aleatoriu la 4 septembrie 2025.
9. La 18 septembrie 2025, apelantul Ministerul Justiției al Republicii Moldova, a prezentat cererea de apel motivată, înlăturând în termen neajunsurile cererii de apel.
10. Prin încheierea Curții de Apel Centru din 24 septembrie 2025, s-au acceptat spre examinare cererile de apel declarate de apelantul Valeriu Guștiuc și de către apelantul Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

Argumentele părților:

11. În motivarea apelului declarat de **apelantul Valeriu Guștiuc**, a indicat că nu este de acord parțial cu hotărârea instanței de fond, o consideră ca fiind neîntemeiată și pasibilă de a fi casată în partea respingerii.

Menționează că circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei nu au fost constatate și elucidate pe deplin, iar probele invocate de prima instanță nu au fost dovedite cu probe veridice și suficiente, încălcându-se astfel art. 386 alin. (1) lit. a) și b) din Codul de Procedură Civilă.

Indică că instanța de fond, deși a constatat încălcarea dreptului la un proces echitabil, nu a analizat în mod complet și obiectiv toate probele și circumstanțele relevante pentru stabilirea întinderii reale a prejudiciului moral suferit, încălcând prevederile art. 4 alin. (1) din Legea nr. 87/2011 privind sarcina probării prejudiciului moral.

Subliniază că suma acordată de instanța de fond de 20.000,00 lei, este disproporționat de mică și nu reflectă gravitatea încălcărilor constatate și prejudiciul moral real suferit (care include suferințele fizice și psihice, sentimentul de nedreptate, anxietatea și stresul prelungit cauzate de tergiversarea procedurilor timp de 6 ani).

Indică că instanța nu a luat în considerare în mod adecvat gravitatea consecințelor asupra apelantului și nu a apreciat echitabil despăgubirea prin raportare la jurisprudența CtEDO în spețe similare, unde s-au acordat sume semnificativ mai mari, solicitându-se suma de 200.000 lei.

Punctează că prima instanță a aplicat eronat dispozițiile Legii nr. 87/2011 și a stabilit un cuantum derizoriu, contrar obligației de a acorda o „satisfacție echitabilă” conform art. 6 §1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului

(CEDO), încălcând normele de drept material sau normele de drept procedural (art. 386 alin. (1) lit. d), 387 lit. a), c) din CPC).
Invocă că instanța de fond nu a respectat prevederile art. 241 alin. (5) din Codul de procedură civilă privind obligativitatea de motivare a hotărârii judecătorești. Hotărârea este neîntemeiată și nemotivată corespunzător, lipsind o motivare substanțială pentru reducerea drastică a cuantumului prejudiciului moral și nefiind explicate criteriile care au condus la stabilirea sumei de 20.000 lei, ceea ce a lezat dreptul la apărare și a făcut imposibilă înțelegerea raționamentului instanței.
Atrage atenția că motivarea instanței de fond este contradictorie și insuficientă din perspectiva standardelor impuse de art. 6 din CEDO și art. 6 din Convenție, viciind legalitatea sentinței și contravenind rolului motivării ca garanție a exercitării controlului judiciar.

12. În motivarea apelului declarat de **apelantul Ministerul Justiției al Republicii Moldova**, a indicat că nu este de acord cu hotărârea instanței de fond, o consideră ca fiind neîntemeiată și pasibilă de a fi casată.

Menționează că circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei nu au fost constatate și elucidate pe deplin.
Indică că concluziile primei instanțe, expuse în hotărâre, sunt în contradicție cu circumstanțele cauzei. Normele de drept material sau normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat.
Susține că reieșind din practica juridică națională, Statul răspunde eventual patrimonial pentru prejudiciul adus persoanei prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, realizată prin intermediul unei legi speciale (Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011).
Consideră că este eronată opinia instanței de fond cu privire la temeinicia reparării prejudiciului moral, în contextul constatării încălcării dreptului la examinarea cauzei în termen rezonabil.
Indică că, urmare a controlului rezonabilității duratei procedurilor, nu s-au atestat motive de tergiversare, respectându-se întocmai procedura de către instanțele de judecată naționale, fără ca aceasta să poată fi privită drept o tergiversare a examinării cauzei.
Evidențiază că, la capitolul criteriului mizei reclamantului, partea intimată nu a argumentat prin ce s-a manifestat tergiversarea cauzei, sub aspectul afectării intimatului.
Subliniază că raportul motivat justifică rezonabilitatea duratei procedurilor, fiind exercitată prin prisma respectării dreptului de prioritate a bunei administrări a justiției și a tuturor exigențelor procedurale din partea participanților procesuali.

Menționează că, în urma analizei raportului motivat prin prisma întreruperilor ce s-au perindat pe parcursul procesului, nu a fost încălcat termenul rezonabil de examinare a cauzei.
Afirmă că instanța care a examinat cauza intimatului a manifestat un comportament corect și echidistant, neadmițând încălcări de procedură și neaplicând norme materiale greșite, judecând cauza reieșind din volum, complexitate și alte circumstanțe motivate.
Menționează că art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului operează cu noțiunea de „termen rezonabil" și nicidecum cu termen calendaristic, dreptul la satisfacție echitabilă stabilindu-se în eventualitatea nerespectării acestuia.
Invocă că termenul rezonabil poate fi definit drept un interval de timp convenabil și judicios, în limitele căruia are loc judecarea cauzei, sarcina instanței fiind de a analiza dacă măsurile autorităților naționale au fost adecvate, suficiente și juste.
Remarcă că au fost aplicate eronat prevederile Legii nr. 87/2011 în situația în care legea nu acordă dreptul în mod automat la un prejudiciu moral în lipsa dovezilor că persoana a suferit un prejudiciu în urma presupusei încălcări a termenului rezonabil.
Indică că art. 5 din Legea nr. 87/2011 prevede posibilitatea stabilirii unei simple constatări a încălcării dreptului, reprezentând prin sine o satisfacție echitabilă pentru un eventual prejudiciu moral.
Punctează că, potrivit jurisprudenței CtEDO (*cauza Selcuk şi Asker împotriva Turciei*), scopul sumelor stabilite cu titlu de satisfacție echitabilă este exclusiv acela de a-i acorda reclamantului o reparațiune pentru prejudiciul pe care acesta l-a suferit efectiv.
Atrage atenția că nu s-a confirmat suportarea de către intimat a unui prejudiciu în coroborare cu termenul rezonabil, intimatul neelucidând prin probe corespunzătoare ce a pierdut pe plan fizic, psihic, social, profesional și familial pentru a însemna o viață normală, liniștită și fericită.
Menționează că sunt juste sumele respinse, judecătorul statuând corect despre lipsa de probe și șanse de succes în partea sumelor exagerat dorite și nedemonstrate.
Indică că netemeinicia hotărârii instanței de fond, în partea parțial admisă, se explică prin faptul că intimatul nu a prezentat probe veridice, pertinente și concludente care să confirme că a suferit un anumit prejudiciu moral ca rezultat al presupusei încălcări a termenului rezonabil.

13. În şedinţa instanței de apel, apelantul-reclamant Valeriu Guștiuc și reprezentantul său, avocatul Ghenadie Danciuc, au solicitat admiterea cererii de apel cu motivele de fapt și de drept invocate în instrumentul de atac. Referitor la cererea de apel declarată de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, au solicitat să fie respinsă, reiterând integral argumentele expuse în referință.

Apelantul-pârât Ministerul Justiției al Republicii Moldova, în ședința instanței de apel, fiind legal citat pe email, nu s-a prezentat și nu a invocat careva motive.
Prin urmare, a fost dispusă examinarea cererilor de apel în lipsa participanților la proces care nu s-au prezentat, or, în conformitate cu prevederile art. 379 alin. (2) din Codul de procedură civilă, neprezentarea în ședința de judecată a apelantului sau a intimatului, a reprezentanților acestora, precum şi a unui alt participant la proces, citați legal despre locul, data şi ora şedinţei, nu împiedică judecarea apelului.

Aprecierea instanţei de apel:

14. Audiind participanții prezenți la proces, analizând şi studiind materialele cauzei, Colegiul atestă că cererile de apel sunt drept neîntemeiate şi care urmează a fi respinse din următoarele motive.
15. În conformitate cu art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel, apelanții respectând acest termen.
16. În conformitate cu art. 385 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanţa de apel, după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul şi să menţină hotărârea primei instanţe.
17. Colegiul judiciar consideră necesar să menționeze că nu va formula un răspuns detaliat pentru fiecare argument al apelantului, ci va analiza doar motivele decisive pentru soluţionarea prezentei cauze (*a se vedea cauza Garda Ruiz vs Spania (Marea Cameră), 21 ianuarie 1999, parag. 26; Moreira Ferreira vs Portugalia (nr. 2) (Marea Cameră); 11 iulie 2017, parag. 84, 98*).
18. Conform prevederilor art. 118 alin. (1) din Codul de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor şi obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.
19. Articolul 130 alin. (1) din Codul de procedură civilă, statuează că instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectual, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.
20. În temeiul art. 240 alin. (1) din Codul de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluţionării cauzei şi admisibilitatea acţiunii.
21. Din conținutul celor relatate Colegiul reține că sarcina instanţei de apel derivă reieșind din dispozițiile art. 373 alin. (1), (2), (5) din Codul de procedură civilă, în condițiile în care instanţa de fond a soluționat fondul cauzei, cu

expunerea argumentelor în vederea admiterii sau respingerii acţiunii în raport cu concluziile reţinute de către aceasta.

22. Colegiul Civil reține că instanţa de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil, reţinându-se rolul determinant al concluziilor sale, are obligaţia să examineze efectiv problemele esenţiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însuşirea motivelor instanţei inferioare. (*Hiro Balani c. Spaniei, nr. 18064/91 din 9 decembrie 1994 §27; Georgiadis c. Greciei nr.21522/93 din 29 mai 1997 §43*).
23. Potrivit recomandărilor avizului nr. 11 din 2008 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenţia Comitetului de Miniştri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătoreşti, o motivaţie şi o analiză clară sunt cerinţele fundamentale ale hotărârilor judecătoreşti şi un aspect important al dreptului la un proces echitabil. Pentru a răspunde cerinţelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidenţieze, că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esenţiale ce iau fost prezentate.
24. Instanţa de apel menționează că, art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului garantează dreptul justițiabilului la o hotărâre motivată sub aspectul instituirii obligației instanţelor de judecată de a-şi argumenta hotărârile adoptate din perspectiva unei analize ample a circumstanţelor cauzei. Îndatorirea de a motiva coerent şi unitar hotărârea sub aspectul tuturor cererilor, fără a exista contradicţii între motivare şi dispozitiv, constituie o garanţie pentru justiţiabili, în faţa eventualului arbitrariu judecătoresc, fiind singurul mijloc prin care se dă posibilitatea de a putea exercita un eficient control judiciar.
25. În opinia Colegiului, prima instanță a ținut cont de aceste deziderate și a adoptat o hotărâre bazată pe fundament temeinic și materialul probator administrat.
26. Colegiul constată că, prima instanţa a determinat corect raportul juridic dedus judecății, circumstanţele importante pentru soluționarea cauzei au fost stabilite şi elucidate pe deplin, probelor prezentate a dat apreciere completă, obiectivă şi sub toate aspectele, iar hotărârea este legală şi întemeiată, adoptată cu respectarea drepturilor şi intereselor legale a participanților la proces.
27. Colegiul reține că obiectul prezentului litigiu îl constituie verificarea temeiniciei pretențiilor reclamantului Valeriu Guștiuc privind constatarea încălcării dreptului la examinarea cauzei contravenționale în termen rezonabil și repararea prejudiciului moral cauzat prin această încălcare, precum și verificarea legalității și temeiniciei cuantumului despăgubirii stabilite de prima instanță.
28. În acest sens, Colegiul consideră că prima instanță a stabilit corect

circumstanțele esențiale ale cauzei, a determinat natura raportului juridic dedus judecății și a aplicat în mod corespunzător dispozițiile Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, coroborate cu prevederile art. 6 § 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

29. Colegiul civil reține că, potrivit art. 2 alin. (1) din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011, orice persoană fizică sau juridică care consideră că i-a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei poate solicita în instanța de judecată constatarea unei asemenea încălcări și repararea prejudiciului cauzat, în condițiile prevăzute de lege.
30. Totodată, potrivit art. 4 din aceeași lege, sarcina probațiunii lipsei încălcării dreptului la judecarea cauzei în termen rezonabil și a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine Ministerului Justiției, iar conform art. 5 alin. (1), în cazul constatării încălcării dreptului garantat de lege, instanța de judecată decide asupra acordării unei satisfacții echitabile de la bugetul de stat pentru repararea prejudiciului moral, material, precum și a costurilor și cheltuielilor de judecată.
31. Prin urmare, contrar argumentelor invocate de Ministerul Justiției în cererea de apel, constatarea încălcării dreptului la examinarea cauzei în termen rezonabil nu este condiționată de stabilirea vinovăției personale a judecătorului sau a unui alt participant la proces, răspunderea statului fiind angajată în condițiile legii speciale, independent de vinovăția autorităților implicate.
32. În ceea ce privește durata procedurilor judiciare, Colegiul judiciar constată că prima instanță corect a reținut că examinarea contestației formulate de Valeriu Guștiuc împotriva procesului-verbal cu privire la contravenție nr. 963/18 și a deciziei de sancționare a durat din anul 2018 până la 10 iulie 2024, dată la care Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia irevocabilă asupra recursului declarat împotriva hotărârii din 6 octombrie 2023.
33. Astfel, procedurile judiciare s-au desfășurat pe parcursul a aproximativ șase ani, perioadă în care cauza a fost examinată succesiv de instanțele de fond și de recurs, fiind pronunțate mai multe hotărâri și decizii prin care soluțiile instanțelor inferioare au fost casate, iar cauza a fost remisă în repetate rânduri la rejudecare.
34. Colegiul civil subliniază că, în vederea aprecierii respectării termenului rezonabil, nu poate fi analizată în mod izolat durata fiecărei proceduri desfășurate în fața unei anumite instanțe, ci este necesară evaluarea duratei globale a procesului, începând cu sesizarea instanței competente și până la soluționarea definitivă a litigiului. Or, fragmentarea procedurilor în mai multe

cicluri procesuale nu înlătură obligația statului de a asigura soluționarea cauzei într-un termen rezonabil.

35. În aceste condiții, prima instanță corect a conchis că durata totală a procedurilor nu poate fi justificată exclusiv prin succesiunea etapelor procesuale și prin exercitarea căilor de atac prevăzute de lege, fiind necesar ca autoritățile judiciare să asigure desfășurarea acestora cu diligența impusă de art. 6 § 1 din Convenție.
36. Cu referire la complexitatea cauzei, Colegiul consideră că prima instanță corect a constatat că obiectul procedurii inițiale îl constituia examinarea unei contestații împotriva unui proces-verbal cu privire la contravenție și a deciziei de sancționare, în legătură cu pretinsa comitere a contravenției prevăzute de art. 287 alin. (10) din Codul contravențional.
37. Deși examinarea cauzei a presupus cercetarea unor înscrisuri, audierea contravenientului, a agentului constatator și a unor martori, aceste circumstanțe nu sunt suficiente, prin ele însele, pentru a justifica o durată de aproximativ șase ani până la soluționarea definitivă a contestației.
38. Colegiul civil nu neagă faptul că instanțele aveau obligația de a cerceta complet și obiectiv materialul probator și de a asigura respectarea drepturilor procedurale ale participanților la proces. Totuși, exercitarea acestor atribuții trebuia realizată cu respectarea exigenței celerității, fără ca necesitatea asigurării garanțiilor procesuale să conducă la prelungirea nejustificată a procedurilor.
39. În acest context, prima instanță corect a reținut că natura cauzei și specificul obiectului său nu justificau o asemenea durată, cu atât mai mult cu cât, după prima examinare judiciară, cauza a fost remisă în repetate rânduri spre rejudecare, fără ca aceste reluări succesive să conducă la soluționarea definitivă într-un interval de timp rezonabil.
40. Colegiul constată că un factor determinant în aprecierea caracterului rezonabil al duratei procedurilor îl constituie conduita instanțelor judecătorești și capacitatea autorităților de a asigura examinarea efectivă și continuă a cauzei.
41. Din cronologia acțiunilor procesuale rezultă că, în cadrul primei examinări, contestația a fost depusă în iunie 2018, iar hotărârea a fost pronunțată la 9 aprilie 2019. Ulterior, după remiterea cauzei spre rejudecare de către instanța de recurs, hotărârea asupra contestației a fost pronunțată la 25 august 2020, aceasta fiind din nou casată, la 20 octombrie 2020. La următoarea rejudecare, hotărârea a fost pronunțată la 5 octombrie 2021, fiind casată la 31 martie 2022. În continuare, după o nouă rejudecare, hotărârea din 20 iulie 2022 a fost casată la 8 decembrie 2022, iar cauza a fost soluționată în fond la 6 octombrie 2023, hotărâre menținută de instanța de recurs la 10 iulie 2024.
42. Prin urmare, Colegiul reține că procedurile au fost marcate de casări și

trimiteri repetate la rejudecare, precum și de intervale semnificative între anumite acțiuni procesuale și ședințe de judecată.

43. Or, casarea unei hotărâri și remiterea cauzei spre rejudecare nu exonerează instanțele de obligația de a asigura examinarea cu celeritate a litigiului. Dimpotrivă, după reluarea procedurilor, autoritățile judiciare trebuie să manifeste o diligență sporită pentru a evita prelungirea suplimentară a incertitudinii juridice în care se află persoana interesată.
44. În aceste împrejurări, prima instanță corect a concluzionat că nu a fost asigurată diligența necesară pentru examinarea cauzei contravenționale într-un termen rezonabil, iar succesiunea procedurilor și durata totală a acestora demonstrează caracterul excesiv al perioadei în care reclamantul a fost nevoit să aștepte soluționarea definitivă a contestației.
45. Colegiul civil apreciază ca fiind neîntemeiate argumentele Ministerului Justiției potrivit cărora instanțele naționale ar fi respectat întocmai procedura, iar întreruperile intervenite pe parcursul procesului nu ar putea fi calificate drept tergiversări.
46. În acest sens, se reține că respectarea formală a actelor procedurale și efectuarea unor acțiuni judiciare la diferite etape ale procesului nu sunt suficiente pentru a demonstra respectarea dreptului la examinarea cauzei într-un termen rezonabil. Este necesar ca procedura, privită în ansamblul său, să se desfășoare într-un ritm adecvat naturii și complexității litigiului, iar intervalele dintre ședințe să fie justificate de circumstanțe obiective și de necesitățile reale ale examinării cauzei.
47. Totodată, Colegiul reține că anumite amânări au fost determinate de împrejurări precum redistribuirea cauzei, eliberarea unor judecători din funcție, concediile medicale și alte situații care au împiedicat desfășurarea ședințelor la datele stabilite. Cu toate acestea, asemenea împrejurări, privite în ansamblu, nu pot justifica durata globală a procedurilor, întrucât organizarea activității judiciare și asigurarea continuității examinării cauzelor constituie obligații ale statului.
48. În consecință, prima instanță corect a apreciat că întârzierile constatate nu pot fi puse în mod exclusiv în sarcina reclamantului și că statul nu a demonstrat, prin raportul motivat prezentat și prin circumstanțele concrete ale cauzei, lipsa încălcării dreptului invocat.
49. În ceea ce privește comportamentul reclamantului, Colegiul judiciar constată că prima instanță corect a reținut că Valeriu Guștiuc a avut un comportament activ în cadrul procedurilor, participând la ședințele de judecată și exercitându-și drepturile procesuale, inclusiv prin formularea cererilor și demersurilor pe care le-a considerat necesare pentru apărarea intereselor sale.
50. Este adevărat că, în cursul examinării cauzei, au existat și amânări solicitate

de reclamant sau determinate de neprezentarea acestuia ori a apărătorului său. Aceste împrejurări urmează a fi luate în considerare la evaluarea conduitei participanților. Totuși, ele nu pot fi apreciate în mod separat de durata globală a procedurilor și nici nu pot justifica, prin ele însele, prelungirea procesului pe o perioadă de aproximativ șase ani.

51. Mai mult, din circumstanțele cauzei nu rezultă că reclamantul s-ar fi eschivat în mod sistematic de la participarea la proces ori că ar fi adoptat o conduită exclusiv orientată spre tergiversarea examinării contestației. Exercitarea drepturilor procedurale, inclusiv solicitarea audierii martorilor și contestarea hotărârilor pronunțate, reprezintă manifestări ale dreptului la apărare și nu poate fi calificată automat drept comportament abuziv.
52. În acest context, Colegiul consideră că prima instanță corect a conchis că întârzierile acumulate pe parcursul procedurilor nu sunt imputabile exclusiv reclamantului și că eventualele amânări determinate de conduita acestuia nu sunt de natură să înlăture răspunderea statului pentru durata excesivă a procesului.
53. Colegiul civil mai reține că prima instanță corect a apreciat și criteriul mizei litigiului pentru reclamant.
54. Astfel, procedura contravențională a avut ca obiect contestarea unui proces-verbal și a unei decizii de sancționare prin care reclamantului i-a fost imputată comiterea unei contravenții și i-au fost aplicate sancțiuni, inclusiv amendă și confiscarea specială a unor bunuri.
55. Prin urmare, procedura prezenta o importanță personală și patrimonială evidentă pentru reclamant, care era interesat să obțină, într-un interval de timp rezonabil, o soluție definitivă asupra legalității sancțiunii aplicate și a măsurilor dispuse în privința bunurilor vizate.
56. Menținerea îndelungată a incertitudinii cu privire la soluția definitivă a cauzei era aptă să genereze o stare prelungită de neliniște și insecuritate juridică, independent de soluția adoptată în cele din urmă de instanța de recurs.
57. În consecință, prima instanță corect a reținut că interesul reclamantului în soluționarea cauzei era unul sporit, acest criteriu susținând concluzia privind caracterul nerezonabil al duratei procedurilor.
58. Prin raportare la criteriile stabilite în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, Colegiul civil conchide că durata procedurilor urmează a fi apreciată în ansamblu, ținând cont de complexitatea cauzei, de comportamentul reclamantului și al celorlalți participanți, de conduita autorităților judiciare, precum și de importanța litigiului pentru persoana interesată.
59. Or, în speță, durata de aproximativ șase ani, complexitatea moderată a procedurii contravenționale, intervalele îndelungate dintre anumite ședințe de

judecată, precum și trimiterile repetate ale cauzei spre rejudecare demonstrează că autoritățile judiciare nu au asigurat soluționarea cauzei cu promptitudinea impusă de art. 6 § 1 din Convenție.

60. Colegiul civil subliniază că obligația de a soluționa cauza într-un termen rezonabil nu presupune doar efectuarea actelor procedurale necesare, ci și organizarea corespunzătoare a activității judiciare, astfel încât procedurile să nu fie prelungite în mod nejustificat. În acest sens, întârzierile generate de funcționarea sistemului judiciar nu pot fi transferate asupra justițiabilului, care are dreptul să beneficieze de un proces efectiv și desfășurat într-un termen rezonabil.
61. Prin urmare, Colegiul consideră că prima instanță corect a constatat încălcarea dreptului reclamantului Valeriu Guștiuc la examinarea în termen rezonabil a cauzei contravenționale și a respins, în mod justificat, poziția Ministerului Justiției referitoare la lipsa unei asemenea încălcări.
62. Cu referire la argumentele apelantului Ministerului Justiției al Republicii Moldova privind lipsa probelor care ar confirma suportarea unui prejudiciu moral de către reclamant, Colegiul le apreciază ca fiind neîntemeiate.
63. Potrivit art. 2 alin. (3) și (4) din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011, prejudiciul cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea cauzei în termen rezonabil se repară indiferent de vinovăția instanței de judecată sau a altor autorități publice implicate, reparația fiind suportată de stat din bugetul public.
64. Totodată, conform art. 5 alin. (1) din aceeași lege, constatarea încălcării dreptului poate constitui temei pentru acordarea unei satisfacții echitabile în contul reparării prejudiciului moral, în funcție de circumstanțele concrete ale cauzei.
65. Colegiul reține că prejudiciul moral rezultat din încălcarea dreptului la examinarea cauzei într-un termen rezonabil nu poate fi evaluat exclusiv prin prisma existenței unor documente care să ateste consecințe medicale, profesionale sau familiale. La stabilirea acestuia urmează a fi avute în vedere și natura încălcării, durata întârzierii, importanța litigiului pentru reclamant și consecințele inerente menținerii prelungite a unei persoane într-o stare de incertitudine juridică.
66. În speță, reclamantul a fost nevoit să participe la proceduri judiciare desfășurate timp de aproximativ șase ani, în cadrul cărora cauza a fost remisă în mod repetat spre rejudecare, fără a se obține o soluție definitivă decât la 10 iulie 2024. O asemenea durată este aptă să genereze suferințe psihice, neliniște și frustrare, ca urmare a prelungirii stării de incertitudine cu privire la situația juridică a persoanei.
67. Prin urmare, prima instanță corect a concluzionat că încălcarea constatată justifică acordarea unei despăgubiri cu titlu de prejudiciu moral, iar

argumentele Ministerului Justiției privind necesitatea prezentării unor probe suplimentare pentru a demonstra fiecare consecință a întârzierii nu sunt suficiente pentru a înlătura dreptul reclamantului la o satisfacție echitabilă.

68. În ceea ce privește cuantumul despăgubirii, Colegiul constată că prima instanță a examinat în mod corespunzător pretenția reclamantului de încasare a sumei de 200.000,00 lei cu titlu de prejudiciu moral și a concluzionat că aceasta este excesivă în raport cu circumstanțele concrete ale cauzei.
69. Potrivit art. 2 alin. (6) din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011, mărimea reparației prejudiciului se stabilește de instanța de judecată în fiecare caz în parte, în funcție de circumstanțele cauzei, de pretențiile reclamantului, de complexitatea procedurii, de comportamentul acestuia, de conduita instanței de judecată și a autorităților relevante, de durata încălcării și de importanța procesului pentru reclamant.
70. Totodată, conform art. 2036 din Codul civil, prejudiciul moral cauzat prin fapte care atentează la drepturile personale nepatrimoniale ale persoanei, precum și în alte cazuri prevăzute de lege, poate fi reparat prin plata unor despăgubiri.
71. Din aceste prevederi rezultă că stabilirea cuantumului despăgubirii presupune o apreciere individualizată a circumstanțelor cauzei, astfel încât suma acordată să ofere o satisfacție echitabilă persoanei prejudiciate, fără a avea caracter excesiv sau a se transforma într-o sursă de îmbogățire nejustificată.
72. În acest context, Colegiul consideră că prima instanță corect a reținut că suma solicitată de reclamant, de 200.000,00 lei, nu se impune în integralitate, fiind necesară respectarea unui raport rezonabil între gravitatea încălcării constatate și valoarea compensației acordate.
73. Referitor la apelul declarat de Valeriu Guștiuc, prin care se solicită majorarea despăgubirii morale până la suma de 200.000,00 lei, Colegiul constată că argumentele invocate nu sunt de natură să justifice modificarea hotărârii primei instanțe.
74. Astfel, deși durata procedurilor și circumstanțele în care acestea s-au desfășurat justifică acordarea unei compensații, cuantumul acesteia nu poate fi determinat exclusiv prin raportare la numărul anilor în care cauza s-a aflat pe rol sau la valoarea solicitată de reclamant. Este necesară o evaluare cumulativă a criteriilor prevăzute de lege și a consecințelor încălcării în circumstanțele concrete ale speței.
75. Colegiul civil reține că prima instanță a avut în vedere durata globală a procedurilor, complexitatea cauzei, conduita participanților, activitatea instanțelor judecătorești și interesul reclamantului în soluționarea litigiului. În urma acestei evaluări, a stabilit suma de 20.000,00 lei, apreciind-o ca fiind suficientă pentru a compensa prejudiciul moral cauzat prin încălcarea

dreptului la examinarea cauzei într-un termen rezonabil.

76. Or, simpla nemulțumire a reclamantului față de cuantumul stabilit și invocarea generică a unor sume mai mari acordate în alte cauze nu constituie, prin ele însele, temei pentru majorarea despăgubirii. Pentru a justifica o asemenea modificare, era necesar ca apelantul să demonstreze că suma stabilită de prima instanță nu asigură o satisfacție echitabilă în raport cu particularitățile prezentei cauze, iar argumentele invocate nu infirmă concluzia instanței de fond.
77. Colegiul judiciar nu poate reține nici argumentul apelantului Valeriu Guștiuc potrivit căruia prima instanță nu ar fi motivat suficient cuantumul prejudiciului moral acordat.
78. Din conținutul hotărârii contestate rezultă că instanța de fond a indicat criteriile relevante pentru aprecierea prejudiciului moral, a făcut trimitere la durata procedurilor și la circumstanțele concrete ale cauzei și a explicat necesitatea respectării principiului echității la stabilirea despăgubirii.
79. Prima instanță a reținut că suma de 200.000,00 lei solicitată de reclamant este vădit disproporționată și excesivă, iar suma de 20.000,00 lei reprezintă o compensație adecvată, în măsură să ofere reclamantului o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit, în corelație cu practica judiciară în cauze similare.
80. Prin urmare, Colegiul constată că instanța de fond a expus raționamentul care a stat la baza soluției adoptate, permițând înțelegerea motivelor pentru care pretenția reclamantului a fost admisă doar în parte. Faptul că apelantul nu împărtășește concluzia instanței cu privire la cuantumul despăgubirii nu echivalează cu lipsa motivării hotărârii.
81. În acest sens, obligația de motivare a hotărârii judecătorești nu presupune un răspuns detaliat la fiecare argument al părților, ci examinarea efectivă a chestiunilor esențiale pentru soluționarea litigiului și prezentarea unor motive suficiente pentru a justifica soluția adoptată. Colegiul consideră că, în speță, aceste exigențe au fost respectate.
82. Totodată, Colegiul apreciază ca neîntemeiate argumentele Ministerului Justiției potrivit cărora simpla constatare a încălcării dreptului ar fi suficientă pentru repararea prejudiciului moral.
83. Într-adevăr, natura și întinderea satisfacției echitabile trebuie stabilite în funcție de particularitățile fiecărei cauze, iar constatarea încălcării poate reprezenta, în anumite situații, o formă adecvată de reparare. Cu toate acestea, această posibilitate nu exclude acordarea unei compensații bănești atunci când durata excesivă a procedurilor și circumstanțele concrete demonstrează necesitatea unei reparații suplimentare.
84. În cauza de față, procedurile au durat aproximativ șase ani, au fost marcate de

mai multe trimiteri spre rejudecare și au vizat o contestație împotriva unei sancțiuni contravenționale, a cărei soluționare prezenta un interes direct pentru reclamant. În aceste condiții, Colegiul judiciar consideră că prima instanță corect a apreciat că simpla constatare a încălcării nu ar constitui, în circumstanțele speței, o satisfacție suficientă pentru prejudiciul moral suferit.

85. Prin urmare, acordarea sumei de 20.000,00 lei este justificată de necesitatea asigurării unui echilibru între gravitatea încălcării, consecințele acesteia asupra reclamantului și principiul compensării echitabile.
86. Colegiul civil reține că despăgubirea acordată în temeiul Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 nu are un caracter punitiv, ci urmărește repararea prejudiciului efectiv cauzat prin încălcarea dreptului garantat de lege. În consecință, cuantumul acesteia trebuie să fie suficient pentru a oferi o satisfacție echitabilă persoanei prejudiciate, fără a depăși limitele unei compensații rezonabile.
87. În speță, prima instanță a realizat o apreciere a circumstanțelor relevante și a stabilit un cuantum care reflectă atât durata excesivă a procedurilor, cât și natura litigiului și criteriile legale de determinare a prejudiciului moral.
88. Colegiul civil constată că apelantul Valeriu Guștiuc nu a prezentat argumente convingătoare care să demonstreze caracterul vădit insuficient al despăgubirii acordate, după cum nici Ministerul Justiției nu a demonstrat că suma stabilită ar fi nejustificată sau că prima instanță ar fi aplicat eronat dispozițiile legale relevante.
89. În aceste circumstanțe, Colegiul consideră că nu există temei pentru modificarea cuantumului despăgubirii stabilite prin hotărârea contestată.
90. În ceea ce privește argumentele generale ale ambilor apelanți referitoare la pretinsa apreciere eronată a circumstanțelor cauzei și aplicarea necorespunzătoare a normelor de drept material și procedural, Colegiul constată că acestea nu infirmă concluziile instanței de fond.
91. Din materialele cauzei rezultă că prima instanță a examinat raportul motivat prezentat de Judecătoria Chișinău, a reconstituit succesiunea principalelor acțiuni procesuale și a analizat durata procedurilor prin prisma criteriilor relevante pentru determinarea termenului rezonabil. De asemenea, a examinat distinct pretenția privind repararea prejudiciului moral și a stabilit cuantumul despăgubirii în raport cu principiile echității și proporționalității.
92. Prin urmare, Colegiul consideră că prima instanță corect a determinat circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei, corect a apreciat probele administrate și corect a aplicat prevederile Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011, ale Codului civil și ale Convenției Europene a Drepturilor Omului.
93. Argumentele apelanților reprezintă, în esență, o manifestare a dezacordului față de soluția pronunțată, însă nu demonstrează existența unor erori de fapt

sau de drept care să justifice casarea ori modificarea hotărârii.

94. Colegiul subliniază că dreptul la examinarea cauzei într-un termen rezonabil constituie o componentă esențială a dreptului la un proces echitabil, garantat de art. 6 § 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului. Acest drept impune autorităților naționale obligația pozitivă de a organiza sistemul judiciar astfel încât instanțele să poată îndeplini cerințele privind examinarea cauzelor într-un termen adecvat.
95. În circumstanțele prezentei cauze, perioada îndelungată de examinare, casările succesive și intervalele dintre diferitele etape procesuale demonstrează că procedura nu a fost desfășurată cu diligența necesară. În același timp, cuantumul prejudiciului moral stabilit de prima instanță reprezintă o evaluare judiciară a consecințelor încălcării, realizată în limitele criteriilor prevăzute de lege.
96. Colegiul constată că soluția primei instanțe este coerentă cu circumstanțele de fapt stabilite, cu normele legale aplicabile și cu exigențele Convenției, nefiind identificat niciun temei care să impună intervenția instanței de apel.
97. În concluzie, Colegiul consideră că prima instanță corect a admis parțial acțiunea formulată de Valeriu Guștiuc, a constatat încălcarea dreptului acestuia la examinarea în termen rezonabil a cauzei contravenționale și a dispus încasarea din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, a sumei de 20.000,00 lei cu titlu de prejudiciu moral.
98. Totodată, prima instanță corect a respins pretenția reclamantului privind încasarea sumei de 200.000,00 lei în integralitate, apreciind că un asemenea cuantum este excesiv în raport cu circumstanțele concrete ale cauzei și cu principiul reparației echitabile.
99. Colegiul constată că argumentele invocate de apelantul Ministerul Justiției al Republicii Moldova nu sunt suficiente pentru a răsturna concluzia privind încălcarea dreptului la examinarea cauzei în termen rezonabil și nici pentru a justifica excluderea despăgubirii morale acordate. De asemenea, argumentele apelantului Valeriu Guștiuc nu demonstrează că suma de 20.000,00 lei ar fi vădit insuficientă sau că instanța de fond ar fi încălcat normele legale la stabilirea cuantumului acesteia.
100. În consecință, în lipsa unor temeiuri legale care să justifice casarea sau modificarea hotărârii contestate, Colegiul ajunge la concluzia că ambele cereri de apel sunt neîntemeiate și urmează a fi respinse, cu menținerea hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 10 ianuarie 2025, fără modificări.
101. Prin urmare, Colegiul concluzionează că instanța de fond a stabilit corect circumstanțele relevante ale cauzei, a apreciat corespunzător probele administrate și a aplicat just normele de drept material incidente, iar motivele

de apel nu infirmă legalitatea și temeinicia hotărârii atacate.

102. În așa împrejurări, Colegiul reiterează că, concluziile primei instanțe sunt întemeiate şi legale, în concordanță cu prevederile art. 239 din Codul de procedură civilă, hotărârea urmează a fi menținută cu respingerea cererilor de apel, ca fiind neîntemeiate.

În conformitate cu prevederile articolelor 385 lit. a), 389-390 din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Centru,-

D E C I D E :

Se resping, din lipsă de temei, cererile de apel declarate de apelantul Valeriu Guștiuc și de apelantul Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

Se menține hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 10 ianuarie 2025.

Decizia este definitivă, dar poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de 2 luni de la data comunicării deciziei integrale.

Preşedintele şedinţei,
Judecătorul: Ana Panov

Judecătorii: Svetlana Vîșcu

Elena Bolocan